

интелектуалците и изключително популярна в широки слоеве от населението, се обозначава по различни начини в отделните балкански държави – ‘турбо-фолк’ в бивша Югославия и наследилите я независими държави, ‘чалга’ в България, ‘манале’ в Румъния и т.н. Циганите (музиканти и певци) са важна част от този музикален комплекс. Нещо повече, освен текстовете на *Романес*, които пълноправно си съжителствуват с текстове на други балкански езици, наблюдава се и тенденцията за смесване и на езиците, и могат да се чуят изпълнения на една песен, съчетаваща няколко езика (включително и *Романес*).

В условията на съвременната глобализация, балканската циганска музика също напуска границите на своя регион и се разпространява по света. Първоначално това разпространение е главно чрез образци на тази музика, промотирани от не-цигани (особено трябва да се подчертаят в тази насока филмите на Емир Кустурица и музиката на Горан Брегович в тях, в голямата си част авторска адаптация на цигански музикални образци). Тази музика все повече навлиза обратно сред циганската общност, и неведнъж в България сме чували от цигани, че известната песен “*Са е Рома*” (или “*Хедерлези*”) всъщност е ‘стара тяхна песен’, която техните прадеди са изпълнявали от поколения ...

Като особен случай трябва да се отбележат примерите на песни, създадени от не-цигани, които навлизат в циганска среда и с течение на времето се превръщат не само в ‘цигански песни’, но и във важен, символен маркер за циганската/ромската идентичност. Най-типичният пример в тази насока е спомената по-горе песен “*Са е Рома / Хедерлези*”) от филма “Циганско време”, която влезе в репертоара на стотици цигански и не-цигански музикални състави по цял свят. Нещо повече, в наши дни тази песен се превърна в един от символите на ‘традиционната циганска музика’, както за не-циганите, така и до голяма степен вече и за самите цигани. Една малка подробност – песента всъщност е музикална адаптация на Горан Брегович въз основа на мелодията на тради-